

PAIX LITURGIQUE

Brev 5 %%%publieeLe%%% 28 april 2012

FRANKRIKE: Samtidigt som bristen på prästkallelser fortsätter blir de traditionella kallelserna allt fler

I början av året offentliggjorde Franska biskopskonferensen (CEF) resultaten från sin ”Enkät om prästkallelserna 15 november 2011”. Enkäten bekräftar att nyrekryteringen av franska stiftspräster befinner sig i kris. Några utsikter till ljusning under överskådlig framtid redovisas heller inte. I månadens nyhetsbrev skall vi titta närmare på kallelsekrisen i den franska kyrkan och jämföra med de prästinstitut som är särskilt knutna till den romerska ritens traditionella, äldre eller extraordinarie form.

A - DE FRANSKA STIFTSKALLELSERNA HAR NÅTT SIN HISTORISKT SETT LÄGSTA NIVÅ

1) ANTALET PRÄSTKANDIDATER VID STIFTSSEMINARIERNA

I år liksom redan förra året minskade antalet kallelser, som förbereder sig för att bli stiftspräster, med 3% (15 november 2011: 710 seminarister; 15 november 2010: 732 seminarister; 15 november 2009: 756 seminarister).

I sitt historiska sammanhang blir det lättare att värdera dessa siffror. År 1966, det vill säga strax efter Andra Vatikankonciliet, fanns det ännu 4 536 franska prästseminarister. 1975, mitt under liturgireformen, hade siffran sjunkit till 1 297. 1996, under påven Johannes Paulus II, var siffran 1 103. Vid Benedictus XVI:s trontillträde fanns det 784 prästkandidater, och i dag alltså 710. Sedan konciliet har prästkallelserna med andra ord sjunkit med nästan 85%, och tappet fortsätter. Detta lär inte förändras förrän helt vanliga församlingar runtom i Frankrike återupptäcker vikten av kallelser och ber om sådana.

Den enkät som Franska biskopskonferensens särskilda kommission gjort avser första och andra cykelns prästkandidater vid samtliga franska prästseminarier (ordinarie stiftsseminarier, prästseminarier som drivs av flera stift i samarbete, universitetsanknutna prästseminarier, prästseminarister på praktik, de särskilda Groupes de Formation Universitaire, Studium de Notre-Dame de Vie i Véнасque, kommuniteten Notre-Dame de la Strada i Bryssel, Franska prästseminariet i Rom samt prästkandidaterna för de forna kolonier som ännu lyder under fransk överhöghet, för Franska missionen och för det franska militära icke-territoriella stiftet).

För att få fram det exakta antalet stiftsegna prästseminarister (vanliga prästkandidater såväl som prästkandidater från olika kommuniteter vars präster inkardinerats i vanliga stift) måste man dock justera den erhållna siffran 710 nedåt, eftersom kommissionens resultat inbegriper en del prästkandidater som kommer att verka utanför Frankrikes gränser, så till exempel de 25 missionsprästseminaristerna för Les Missions étrangères de Paris (det anrika Paris sällskap för utlandsmissionen) men även utländska prästkandidater som förvisso studerar i Frankrike men som förr eller senare kommer att återvända till sina stift efter slutförd utbildning. Å andra sidan omfattar kommissionens rapport inte de omkring 60 prästkandidater som tillhör S:t Martins kommunitet (La Communauté Saint-Martin, ett traditionsrörelsen närstående prästinstitut med fransk-italienska rötter, Övers. Anm.), vars präster alla verkar i vanliga församlingar. Ur det perspektivet är siffran 710 försvarlig. Detta utgör i sin tur den lägsta nivån sedan Franska revolutionen (som från och med 1790 förföljde kyrkan och stängde prästseminarierna, Övers. Anm.).

2) ANTALET STIFTSEGNA PRÄSTVIGNINGAR

Franska biskopskonferensens enkät behandlar även antalet prästvigningar. På denna punkt förefaller graden av ovisshet vara något större.

> År 2010 hade kommissionen först uppgett (maj) att prästvigningarna det året skulle uppgå till 83, men senare (november) ändrat siffran till 96, sedan underlaget vidgats och följande vigningar tagits med i beräkningen: 3 prästvigningar för S:t Martins kommunitet, 2 för S:t Thomas Becketts kommunitet (La Communauté Saint-Thomas-Becket, ett annat traditionsrörelsen närstående prästinstitut, Övers. Anm.) samt 8 nya ordenspräster för olika ”traditionalistiska” religiösa ordnar (dessa lyder direkt under Rom, Övers. Anm.). Att man från Franska biskopskonferensens sida beaktar prästvigningar från så pass ”klassiska” (det vill säga traditionsrörelsen närstående) sammanhang, ja, till och med beaktar prästvigningar från ”traditionalistiska” sammanhang utgör ett trendbrott. Detta är oerhört uppmuntrande. Det innebär att de franska biskoparna inte längre betraktar förbundenhet med den traditionella liturgin och en klassisk teologisk profil

som anormala företeelser. Utvecklingen går åt rätt håll. Nästa steg vore att redovisa denna sorts prästkallelser på lika villkor och alldeles öppet i stället för att smyga in dem i statistiken.

> I juni 2011 meddelade Franska biskopskonferensen följande i bitvis oklara ordalag : ”Biskopskonferensens utvärderingsarbete för året 2011 pekar på prästvigningen av 111 nya stiftspräster. Närmare bestämt 103 ordinarie stiftspräster, 5 präster för Emmanuelskommuniteten och 6 präster för Les Missions Étrangères de Paris ämnade att verka i Asien. I denna siffra ingår varken ordenspräster eller präster tillhöriga olika prästinstitut.” I sin slutrapport för det aktuella året uppger biskopskonferensens särskilda kommission emellertid en annan siffra, nämligen 106 nya präster, av vilka 3 utgör särfall, samtidigt som S:t Martins kommunitets åtta nya präster inte finns med. Sammantaget prästvigdes således fler präster 2011 än 2010. Man kan dock inte tala om en varaktig förbättring, eftersom antalet diakoner 2012 inte ens uppgår till 80 (77). 2012 ser med andra ord ut att bli ett riktigt dåligt år ur prästvigningssynpunkt.

B - EN MÄRKBAR UTVECKLING I TRADITIONSVÄNLIGARE RIKTNING

Trenden är på denna punkt mycket tydlig. I en allt svårare belägenhet (per år vigs i Frankrike ungefär 100 nya präster, under det minst 800 äldre präster drar sig tillbaka [1]) uppgår prästseminaristerna knutna till Emmanuelskommuniteten i dag till 38, medan de i fjol endast var 27. Emmanuelskommuniteten är på långa vägar den mest ”klassiska” av de så kallade nya rörelserna i kyrkan.

Man kan förvånas över att missionerna (framför allt Les Missions étrangères de Paris) ännu hämtar kallelser från Frankrike, som själv lider av svår prästbrist. Då detta nu likväl är ett faktum kan det vara värt att notera kursändringen inom Les Missions étrangères de Paris. Dess nye generalsuperior, pater Georges Colomb, lägger avsevärt större vikt vid katolsk identitet än hans föregångare. Och kallelserna har (som en följd?) tilltagit: ungefär 25 (förvisso långt från glansdagarna, men likväl en märkbar ökning).

S:t Martins kommunitets ständiga tillväxt förtjänar särskild uppmärksamhet. Dess präster bär alltid kaftan. Vid kommunitetens prästseminarium i Candé firas den nya mässan genomgående på latin, inte sällan ”versus Deum”. Den gregorianska sången åtnjuter här en framstående plats. Thomismen är normativ. Och kallelserna strömmar alltså till: från 43 prästseminarister i fjol till 60 i år. I de franska stiftet sätter detta allt djupare avtryck. I dag har även de mera progressistiska biskoparna gett upp sitt motstånd mot den traditionsrörelsen närstående kommuniteten. Så har det inte alltid varit. S:t Martins kommunitet grundades på 1970-talet under kardinal Siris beskydd. Syftet var att erbjuda en klassisk, teologiskt pålitlig prästutbildning. Längre var S:t Martins kommunitet portförbudet i ett ytterst progressistiskt Frankrike som ännu inte saknade präster. Från och med slutet av 1980-talet förmärktes en långsam förändring. 2012 är ostraciseringens tid bevisligen förbi.

Bland de franska stiftets prästseminarier är skillnaderna stora. Två stiftsseminarier leder framgångsligan med flest prästkandidater och uppnår till och med bättre resultat än seminarier som drivs av flera stift i samarbete. Det rör sig om prästseminarierna i Fréjus-Toulon (i Provence) och i Paris med vardera 70 prästseminarister, en siffra som dessutom tenderar att stiga [2]. Ökningen i Fréjus-Toulon är desto mera uppteendeväckande som den inte kan förklaras utifrån stadens storlek. Den enda förklaring som håller streck beaktar biskopens teologiska inriktning. Biskop Rey är känd för sin ”klassiska” övertygelse. Han tillhörde länge Emmanuelskommuniteten och var från första början öppen för såväl den nya evangeliseringen som motu proprio Summorum Pontificum. Men även i Paris ökar antalet prästkallelser. Efter en topp med omkring 100 prästkandidater under åren Lustiger (Paris tidigare ärkebiskop) hade nyrekryteringen sjunkit till 54 (2007), men den har nu i viss mån återhämtat sig (74 seminarister 2011). Det bör tilläggas att prästseminariet i Paris på senare år öppnat sig för fler legitima teologiska och liturgiska inriktningar. Tidigare ombads alltför ”klassiska” kallelser hitta andra vägar.

Bland de mindre stiftet sticker lilla Vannes ut, vars prästseminarium rymmer hela 30 prästkandidater. Sydfranska Bayonne sticker också ut. Här vågade den nyutnämnde biskopen nyöppna seminariet som hade varit stängt i många år. När seminariet slog upp dörrarna 2009 hade stiftet 2 prästkandidater; i dag är siffran 15. Även här tycks biskopens teologiska inriktning spela in. I Vannes heter biskopen Mgr Raymond Centène, i Bayonne är Mgr Marc Aillet stiftets herde. Bägge dessa biskopar lägger tonvikt vid kontinuitetens hermeneutik, thomism, katolsk identitet och en liturgi i traditionell anda. De är i fas med Benedictus XVI. Bevisligen inverkar detta dynamiskt på kallelserna.

Andelen klassiskt eller traditionellt sinnade prästkandidater ökar med andra ord ständigt. Andelen franska prästkandidater som uttryckligen stöder Benedictus XVI:s reform av reformen (jmf. förändringarna i den påvliga liturgin sedan 2005) kan utan överdrift uppskattas till minst 30 %. Och då har vi ännu inget sagt om de ”traditionalistiska” kallelserna.

C - TRADITIONALISTERNAS LED

1) Varje år undersöker vi hur det står till med de traditionella prästseminariernas (franska) kallelsetal. Vi tillämpar då följande kriterier:

- i vår beräkning beaktar vi endast prästinstitut som ägnar sig åt den sorts arbetsuppgifter som helt vanliga stiftspräster utför, och utesluter alltså samtliga

religiösa ordnar och liknande;

- vi räknar heller inte med de prästkandidater som ännu läser sitt första år, det så kallade spiritualitetsåret - vid icke-traditionella prästseminarier heter det vanligtvis ”förberedande år”;

- vi uppställer två kategorier: å ena sidan Prästbrödraskapet S:t Pius X (FSSPX), å andra sidan de av Rom officiellt erkända traditionella prästinstituten (hit räknar vi även prästkandidater som följer en traditionell prästutbildning inom ramen för ett vanligt stift, vilket förekommer framför allt i Fréjus-Toulon);

- vi bortser genomgående från icke-franska prästkandidater.

2) I år gav detta följande siffror:

- FSSPX har 49 franska prästseminarister (48 i Ecône, 1 i Winona), vilket på pricken motsvarar fjolårets resultat. Vid FSSPX-seminarierna står fransmännen sedan länge för ungefär en tredjedel av alla kallelser (i dag 150). Detta stämmer med det faktum att FSSPX:s franska distrikt sedan minst tio år tillbaka uppvisar en mycket hög grad av stabilitet; berörda troende varken ökar eller minskar;

- vid de av Rom erkända traditionella prästseminarierna studerar i dag 91 unga fransmän, en siffra som är tämligen konstant. Siffran kunde ha varit än högre, men då många biskopar motarbetar dessa prästinstitut är deras möjligheter att komma i kontakt med fler troende sorgligt nog begränsade.

Sammantaget rör det sig om 140 franska traditionella prästkandidater. 2011 resulterade detta i 18 nya franska präster vigda för den traditionella liturgin. Av dessa tillhörde 11 FSSPX. År 2010 var motsvarande siffror 16 respektive 6..

3) ANALYS OCH KOMMENTAR

> Antalet prästseminarister för den nya liturgin fortsätter att minska. Samtidigt förblir de traditionella kallelserna konstanta. Därmed fortsätter andelen traditionella prästkallelser att tillta. Denna andel ligger i dag på 16 %.

> I absoluta tal ökar de traditionella kallelserna emellertid inte längre. Tillväxten från tidigare år (2005, 120; 2007, 130, 2008, 136, 2009, 140, 2010, 144) verkar ha avstannat. Då antalet mässtillfällen i äldre rit endast växer mycket långsamt kan detta knappast förvåna.

> Tittar man ordentligt på siffrorna blir det svårt att inte fråga sig: I vad mån är liturgin sådan den reformerades efter Andra Vatikankonciliet och i praktiken firas i de flesta romersk-katolska församlingar i dag en bidragande orsak till att kyrkan inte kunnat motverka sekulariseringen av den kristna världen? Omvänt måste man fråga sig varför traditionella miljöer trots svåra omständigheter lyckas där andra misslyckas, inte minst lyckas behålla sina unga. Liturgin utgör ett viktigt delsvar. Men det finns nog även andra element. Vilken betydelse har den traditionella rörelsens tonvikt vid solid katekesundervisning, apologetik och vidareutbildning av lekfolket? Vilken betydelse har de traditionella skolorna och ungdomsrörelserna? Ur missionssynpunkt torde allt detta, inte minst de många kallelserna, ha ett uppenbart värde.

> De traditionella miljöernas dynamik är svår att förneka. Mindre än 5 % av franska praktiserande katoliker står för mer än 15 % av Frankrikes samtliga prästkallelser. Sådana är frukterna, där den traditionella mässan firas varje söndag. Vi tror dock att än fler unga katoliker skulle välja en traditionell kallelse om möjligheten erbjöds dem. Men för detta krävs det att den traditionella liturgin får växa. Man kan inte älska det man inte känner till. Ju fler mässtillfällen i äldre eller gregoriansk rit, desto fler unga katoliker får vi som kan bli berörda av den. Detta skulle med all sannolikhet inverka dynamiskt på antalet traditionella prästkallelser, troligtvis även på antalet kallelser över huvud taget. **Om den romerska ritens extraordinarie form gavs full frihet och fullt stöd i kyrkan i enlighet med påvens uttryckliga vilja och många troendes önskemål, skulle vi snart märka att antalet prästkandidater åter började stiga. Såväl ”traditionella” som ”ordinarie” kallelser. Varför inte åtminstone pröva?**

> Till sist, en förhoppning. Påven Benedictus XVI har utlyst ett Trosår. Låt oss be och hoppas att den traditionella liturgin inom ramen för firandet av Trosåret bereds det utrymme den förtjänar.

[1] För att täcka det franska prästunderskottet skulle det behövas 20 000 prästkandidater. Se härvidlag dominikanen Thierry-Dominique Humbrechts analys, L'avenir des vocations, Parole et Silence, 2006.

[2] Sedan kommer prästseminarier som drivs av flera stift i samarbete: Lyon och Toulouse med ungefär 50 prästkandidater, Orléans och Issy-les-Moulineaux med ett fyrtiotal seminarister, och slutligen Lille, Franska seminariet i Rom, Séminaire des Carmes, Vénasque med ett trettiotal prästkandidater vardera.

